

Bittner Mónika

Ön éppen olvas

Ezt a könyvet minden olyan embernek ajánlom, akit nem ingerel fel az, ha egy regény nem szól semmiről. Félreértés ne essék, ez a történet nem a semmiről szól, hanem semmiről sem szól, bár megvan benne a lehetőség, hogy mondjon valamit. Kétszer is elolvastam, mégsem vált világossá, hogy mit akart mondani az író, pedig a történet maga nem túl bonyolult. Itt véget is ért volna kalandom a művel, de motoszkált bennem egy furcsa érzés vagy inkább gyanakvás, miszerint az egész könyv úgy, ahogy van, átverés. Federico Baccomo semmit sem akart mondani, ez a regény egy társadalomkritikai fricska. Ebből a szempontból viszont kifejezetten eredeti műről beszélhetünk.

A történet az emberiség egyik legősibb erkölcsi problémájára épül: a hazugságra.

A téma önmagában érdekes, még akkor is, ha eltekintünk attól az aprócska ténytől, hogy vélhetően már körüljárták minden lehetséges aspektusból. A hazugságot lehet vizsgálni pszichológiai, szociológiai, jogi, vallási, etikai oldalról, bármelyik perspektíva izgalmas lehet irodalommal vegyítve. Ez a mű azonban mentes minden interdiszciplináris maszlagtól, az említett területeket nyomokban sem tartalmazza. Borítsunk hát fátylat a tudományos(kodó) felfogásokra, és nézzük a történetet!

A főszereplőt, Riccardót az új munkahelyén nem mindennapi kihívások várják apja halála és egy szerelmi csalódás után. A híres milánói kutatóközpontba kerül, ahol különböző vizsgálatok során azt tanulmányozzák, hogy a felolvasott történetek milyen

hatással vannak az emberekre. Ekkor kerül közelebb az egyik kolléganőjéhez, Annához, akivel találkozgatni kezdenek. A kapcsolat szépen indul, esténként csetelnek, majd az egyik alkalommal a Riccardo telefonján felugró reklám egy olyan applikáció letöltését ajánlja, ami a beérkező üzenetekről megállapítja, hogy küldője az igazat írja-e vagy hazudik.

Ami először csak egy jópofa alkalmazásnak tűnik, arról kiderül, hogy működik, ez a program valóban felfedi az igazságot. Kis idő elteltével már nem csupán arra ad választ, hogy a bejövő információ igaz-e vagy hamis, hanem hazugság esetén az üzenet alá írja a valós tényeket is.

Ki ne akarna ilyen eszközt? Mi mindenre lehetne használni! Történetünk hőse viszont nem bonyolította túl ezt a lehetőséget, megmaradt – vagy inkább beleragadt – annál a faék egyszerűségű szituációnál, hogy barátnőjét teszti, vajon igazat ír-e, vagy éppen hazudik. De hát miért is várunk ennél többet? Ilyen a közösségi oldalakon lézengők és csetelők világa, eddig terjed az igény a hazugságok leleplezésére, hogy az aktuális, néhány napja megismert kedves ismerős mennyire őszinte. Így hát a könyv címére gondolva nem lesz több illúzióink, Federico Baccomo nem hozza zavarba az olvasóit bonyolult metaforákkal. Anna éppen hazudik, Baccomo éppen ír, Ön éppen olvas. A cselekményvezetés egyenes, klasszikusnak mondható, Baccomo becsülettel alkalmazta egy kalandos történet minden kellékét, a könyv történetcentrikus. Jobb híján, mert a karakterek ábrázolását tekintve a szerző meglehetősen mértéktartó. Nincsenek a könyvben nagy egyéniségek, senkit sem fogunk az eszéért vagy a bátorságáért szeretni, még a negatív szereplők is csak szolidan mutatják meg sötét oldalukat; mi más lehetne ez az ábrázolás, ha nem korunk lélekrajzának éles bírálata? Felgyorsult világunkban nem érünk rá értékek után kutatni, jó nekünk bármi, ami könnyen fogyasztható, a lényeg, hogy túl sokat ne kelljen gondolkodni.

A főszereplő karakterének ábrázolása regénytechnikailag korrekt, hiszen vannak az életében traumák és titkok, csak éppen sággal ezek leírása annyira felületes vagy jelentéktelen, hogy az

együttérzés kiváltására teljességgel alkalmatlanok. Van a „hősnek” gyenge pontja, ami akadályozza az előrejutásban, aztán a történet végére felismeri a hibáit, és az élete végre kedvező fordulatot vesz. A tervet illetően is papírforma szerint viszi véghez a stratégiákat. A könyv többszöri elolvasása után sem tudok azonban választ adni arra, melyek Riccardo pozitív tulajdonságai, és melyek a negatívak. Érdekes, hogy a mellékszereplők jellemzése könnyebbnek bizonyult. Riccardo anyja például figyelemre méltó figura, drámájában van valami megindító, neki lehet drukkolni. Riccardo kollégáinak személyiségében is akad néhány érdekes vonás, ráadásul bennük tetten érhető valamiféle lélektani rejtély, amit örömmel fejt meg az olvasó.

A legnagyobb kérdőjel azonban a történet mindentudó narrátora, aki nemcsak a főszereplő érzéseit, gondolatait hozza közelebb hozzánk, hanem a háttérben zajló eseményeket is megvilágítja. Játékra hív bennünket, utalást tesz azokra az eseményekre, amelyekhez vissza kell lapozni a megadott oldalakra, ezek a kiszólások szervezik a szöveget, csak éppen teljesen összefüggéstelenül, a kapott információk érdektelenek. Talán ez is egyfajta írói fogás, ami arra ébreszt rá bennünket, hogy mindenféle értelmezés vagy értékelés hiábavaló, és így a kapott útmutatás alapján végzendő cselekvés is felesleges. Teljesen mindegy, hogy merre haladunk, mert úgymint mindenki ugyanoda jut. Sehova.

Teljesen összezavarja viszont ezt a szerkezetileg (viszonylag) kiegyensúlyozott képet a szöveg megformáltsága. A párbeszédet és leírásokat olvasva felsejlik Beckett és Ionesco. A regény narratívája néhol olyannyira abszurd, hogy ezért az élményért már megéri elolvasni. Bárhova lapoznék, találnék valamilyen képtelen (vagy képzavaros) részt. Szemléltetésnek a történet elejéről választottam egyet, amikor kibontakozik a szerelem Anna és Riccardo között: *„Először fordult elő, hogy Anna három szívecskét küld... Miközben beszélgettek, elállt az eső, és az íróasztal fölötti ablak egy bizonyos szögéből a sápadt felhők közül kikukucskált a hatalmas hold. Anna hirtelen felegyenesedett. Ujját csábosan kinyújtva Riccardóra mutatott, aki felkönyökölt, és jobbról át-*

öelve azt suttogta: »Én varázsoltam elő. Neked.« Anna gyorsan megfordult, rásandított a válla fölött, a varázslat szertefoszlott, és azt kérdezte: »Hülye vagy?« Majd kacagásban tört ki, nevetve beletemetkezett a lepedők közé és a szájába vette. Riccardónak mindez rosszul esett.”

Federico Baccho vagy egy csapnivaló könyvet írt, vagy pedig feltalálta a lektűrbe oltott abszurd regény műfaját. Döntse el az Olvasó maga, én még mindig hezitálok.

Federico Baccho: *Anna éppen hazudik*. Latte Kiadó, Budapest, 2018.

PIERRE-AUGUSTE RENOIR (1841 – 1919) festménye